

Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

ΟΆγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, «το σόμα του Παύλου» και ο ασύγκριτος ερμηνευτής των επιστολών του, ο ένας από τους τρεις μεγίστους φωστήρες της τρισθίλιου θεότητος, ο μεγαλύτερος ρήτορας της Βυζαντινής εποχής γενικά και ειδικότερα της χριστιανικής Γραμματείας, ανάμεσα στα άλλα που άφησε πνευματική κληρονομιά στη στρατευόμενη εκκλησία του Κυρίου μας –θυσιαρό ανεκτίμητο, «κανόνα πίστεως» αλλά και ελέγχου για τους μελλοντικούς χριστιανούς και κυρίως για «τους ορεγομένους επισκοπάς» -, σχολιάζει σε βάθος την β' προς Κορινθίους επιστολή του Παύλου (Β' Κορ. 8:7-16), αναφέροντας σε μετάφραση τα παρακάτω: (**ΕΠΕ 19, σελ. 485, 487, 489.**)

Πρόσεχε πόσο μεγάλη ήταν η δύναμη του συνόλου των εκκλησιών. Η προσευχή της Εκκλησίας απελευθέρωσε τον Πέτρο από τη φυλακή, άνοιξε το σόμα του Παύλου, ενώ η κοινή απόφαση αυτών αποτελεί αξιόλογο εφόδιο και στολίδι γι' αυτούς. Γ' αυτό κι όποιος πρόκεπται να χειροτονήσει, ζητάει και τις ευχές των πιστών, κι αυτοί εγκρίνουν την επιλογή και επιδοκμάζουν φωναχτά, πράγματα που είναι γνωστά στους μυημένους γιατί οι αμύντοι δεν επιτρέπεται να τα ξέρουν όλα. Και υπάρχουν περιπτώσεις που δε διαφέρει καθόλου ο ιερέας από τον πιστό, όπως για παράδειγμα την ώρα της Θείας Κοινωνίας, που όλοι απολαμβάνουμε τα ίδια με τον ίδιο τρόπο. Όχι όπως γινόταν στην Παλαιά Διαθήκη, όπου άλλα έτρωγε ο Ιερέας και άλλα οι υπόλοιποι, και απαγορευόταν να μετέχει ο λαός σε όσα μετέχει ο Ιερέας. Αυτό δε γίνεται τώρα, αλλά ένα σώμα βρίσκεται μπροστά σ' όλους και ένα ποτήρι. Και στις προσευχές βλέπει κανένας ότι ο λαός συμμετέχει πολύ. Γιατί προσεύχονται και για δύο γίνονται και για τους αμαρτωλούς τόσο ο ιερέας όσο και ο λαός και όλοι λένε την ίδια προσευχή, προσευχή γεμάτη φίλανθρωπία. Και όταν δε δεχόμαστε μέσα στον Ιερό ναό εκείνους που δεν επιτρέπεται να μετάσχουν στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, πρέπει να γίνει ιδιαίτερη προσευχή και όλοι μαζί γονατίζουμε στο έδαφος και σπωνόμαστε όρθιοι όλοι μαζί. Όταν επίσης πρόκειται να μεταλάβουμε, όλοι ανταλλάσσουμε ασπασμούς. Κι όταν πάλι τελείται το πιο θαυμαστό μυστήριο, εύχεται ο Ιερέας στο λαό, και ο λαός στον ιερέα, αφού η φράση, «μετά του πνεύματός σου», δε σημαίνει ύποτα άλλο, παρά αυτό ακριβώς. Και η ευχαριστία επίσης είναι κοινή. Γιατί δεν ευχαριστεί μόνο ο Ιερέας, άλλα και όλοι οι λαός. Αφού αρχίζει εκείνος, έπειτα συμφωνούν όλοι ότι αυτό γίνεται ουσιά και δίκαια και μετά αρχίζει η ευχαριστία.

Και γιατί θαυμάζεις που ο λαός προσεύχεται μαζί με τον ιερέα, αφού και μαζί με τα ίδια τα Χερούβιμ και τις ουράνιες δυνάμεις ψάλλει τους ιερούς εκείνους ύμνους προς το Θεό; Όλα αυτά τα είπα, για να είναι σεμνοί όλοι οι πιστοί, για να κατανοήσουμε ότι όλοι είμαστε ένα σώμα και έχουμε τόσο διαφορά μεταξύ μας, όσο το ένα μέλος του σώματος από το άλλο, και να μη θεωρούμε υπεύθυνους για όλα τους Ιερέis, άλλα και οι ίδιοι να φροντίζουμε σαν να είμαστε ερείς άρχοντες, αφού η Εκκλησία είναι το κοινό σώμα μας. Γιατί αυτό μας εξασφαλίζει μεγαλύτερη σιγουρία και περισσότερο ζήλο για την αρετή. Άκουσε τώρα πώς **ζητούσαν τη γνώμη των πιστών και για άλλα ζητήματα** κατά τη εποχή των Αποστόλων. Όταν δηλαδή επρόκειτο να χειροτονήσουν τους επάντικους, συνεννοήθηκαν πρώτα με το λαό. Το ίδιο έκαμε και ο Πέτρος για το Ματθία. Συνεννοήθηκε με όλους τους τότε παρόντες, άνδρες και γυναίκες. Γιατί **η Εκκλησία δεν είναι για να φουσκώνουν τα μυαλά των αρχόντων, ούτε για να γίνονται δουλοπρεπείς οι υπόλοιποι**, αλλά είναι εξουσία πνευματική, που έχει μάλιστα το πλεονέκτημα ότι οι άρχοντες φορτώνονται με περισσότερους κόπους και μεγαλύτερες φροντίδες και δεν ζητούν περισσότερες υψές.

Γιατί λοιπόν είμαστε διαιρημένοι, αφού είναι τόσα εκείνα που μας ενώνουν; Γιατί είμαστε διαισπασμένοι; Δυστυχώς αναγκάζομεν να θρηνήσω πάλι για όσα πολλές φορές έχω θρηνήσει. Η κατάσταση μας είναι αξιοθρήνη. Τόσο διαισπασμένοι είμαστε μεταξύ μας, ενώ πρέπει να είμαστε ενωμένοι σαν ένα σώμα. Γιατί είστι θα μπορέσει να ωφεληθεί ακόμη κι ο ανώτερος από την κατώτερο. Αφού κι ο Μωυσής έμαθε από

τον πενθερό του κάτι που δεν ήξερε, πολύ περισσότερο θα μπορούσε να ωφεληθεί η Εκκλησία σε παρόμοια περίπτωση. Και τι είναι εκείνο, που ήξερε ο άπιστος και δεν το ήξερε ο πνευματικός ήγετος; Έγινε όμως αυτό, για να μάθουν όλοι οι σύγχρονοι του ότι ήταν άνθρωπος, που, αν και σκίζει τη θάλασσα, αν και χωρίζει την πέτρα, έχει ανάγκη της βοήθειας του Θεού, και δια τα θαύματά του δεν οφείλονται στην ανθρώπινη φύση του, αλλά στη δύναμη του Θεού. Και τώρα, αν κάποιος δε λέει τα ωφέλιμα, ας σηκωθεί κάποιος κι ας τα πει. Κι αν είναι ο πιο ασύμαντος, επικρότησε τη γνώμη του, αν λέει κάτι το ωφέλιμο. Κι αν είναι ο πιο αξιοκαταφόροντος, μην τον προοφέλεις. Γιατί κανένας δεν απέχει τόσο από τους συνανθρώπους του, όσο ο πενθερός από το Μωυσή, που δεν περιφρόνησε τη λόγια του, άλλα δέχθηκε τη γνώμη του και υπάκουε, την έγραψε, και δεν τηράπηκε να την παραδώσει στην ιστορία, καταστέλλοντας έτοι την εγωισμό των πολλών. Γ' αυτό τα άφησε σε στάλη. Γιατί γνώριζε ότι αυτή η ιστορία θα είναι ωφέλιμη σε πολλούς.

Σχολιασμός του κειμένου

Πόσο πρέπει να προσέξουν οι αρχιερέις πας τα λόγια του αγίου Χρυσοστόμου, τον οποίον εξεθρόνισαν, εξόρισαν και οδήγησαν στο θάνατο κάποιοι εκ των ιότε συναδέλφων τους. Όταν χειροτονήσουν κάποιον πρέπει να ζητούν τις ευχές και την επιδοκμασία των πιστών. Να μη το κάνουν από μόνοι τους και πηγαίνοντας κόντρα στο αισθητήριο των πιστών. Οι πιστοί συμμετέχουν στην προσευχή της Εκκλησίας, εύχονται στον ιερέα ή τον επίσκοπό τους να έχει ειρήνη, όπως κι εκείνος εύχεται για αυτούς. Συμπροσεύχονται όχι απλώς με τους ιερείς και επισκόπους αλλά με τα ίδια τα Χερουβίμ και όλες τις υπόλοιπες ουράνιες δυνάμεις. Είναι συνυπεύθυνοι και συναρμόδιοι για όλα τα θέματα της Εκκλησίας. Η Εκκλησία είναι ένα σώμα του οποίου όλα τα μέλη πρέπει να δρουν και να κινούνται και να συμμετέχουν σ' όλες τις λειτουργίες του σώματος της Εκκλησίας. Αν αυτό δεν συμβαίνει τότε το σώμα της Εκκλησίας καθίσταται παράλυτο και ανάπτο.

Οι απόστολοι προκειμένου να εκλέξουν τους επάντικους και τον αντικαταστάτη του Ιούδα, τον Ματθία, προσφεύγουν στην επιμηγορία του λαού. Κάποιοι σύγχρονοι αρχιερείς, οι οποίοι δρουν αυτόνομα καταργώντας τα μέλη του σώματα της Εκκλησίας, θεωρούν υψίστη ασέβεια το να φωνάζει κάποιος ή κάποιοι "ανάξιος" ή ν' αποδοκιμάσει τα αιρετικά φρονήματα και τις πράξεις αναξίων αρχιερέων. Δεν θεωρούν όμως ασέβεια τα "άξιος", τους πολυχρονισμούς, τις γλοιώδεις κολακείς από άμβωνος, τα βαρύτημα και πολυτελή και πανάκριβα δόρα. Κάποιοι "συνετοί και άγιοι" ιερείς και μοναχοί μας συνιστούν ν' αποφεύγομεις τις εντός ναού αποδοκιμασίες, οι ίδιοι όμως ανέχονται σιωπηλά και αδιαμαρτύρητα την είσοδο αιρετικών εις τους ναούς μας ή και την παράδοση ναών εις αιρετικούς για να τελούν τις άνομες ιεροπραξίες τους. Το μέγα και φοβερό είναι που οι παλαιοιμερολογίτες κατέχουν την Εσφιγμένου και δεν μνημονεύουν τον Πατριάρχη. Όλα τ' άλλα επιτέπονται, είναι ανεκτά και ευλογημένα.

Ο ιερός Χρυσόστομος όμως κραυγάζει με τις συγγραφές ανά τους αιώνες: «Η Εκκλησία δεν είναι για να φουσκώνουν τα μυαλά των αρχόντων, ούτε για να γίνονται δουλοπρεπείς οι υπόλοιποι, αλλά είναι εξουσία πνευματική, που έχει μάλιστα το πλεονέκτημα ότι οι άρχοντες φορτώνονται με περισσότερους κόπους και μεγαλύτερες φροντίδες και δεν ζητούν περισσότερες υψές.

Ο Μωυσής ο θεόπιτης, ο μέγας νηστευτής, ο φοβερά θαυματουργός, ο εκλεγμένος από το Θεό ήγετος είχε ανάγκη την πενθερό του ειδωλολάτρου και απλού και αμόρφωτου ποιμένος, του πεθερού του Ιοθόρ. Οι σύγχρονοι αρχιερείς και πατριάρχες, οι οποίοι ούτε θεόπιτες είναι, ούτε θαυματουργοί, ούτε θεόκλητοι και θεοστήρικτοι, πολλοί δε εξ αυτών καταπατούν το ππδάλιο, τη Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας κατά το χειρότερο τρόπο, αγνοούν τους πιστούς. Τους ανέχονται μόνο για να εισφέρουν οικονομικός στην Εκκλησία, τουτέστιν στον ελεγχόμενο απ' αυτούς και δι' αυτούς κορβανά, και διοικούν σαν άλλοι μητροφόροι σατράπες της Ασίας, για να θυμηθούμε τον Παπαδιαμάντη.

Ούτως εξόντων όμως των πραγμάτων, θα πρέπει να παραδεχθούν ότι δεν βρίσκονται τις "τύπων και τόπων" των πατέρων αλλά εις "τύπων και τόπων"...

M. Αθωνίτης

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΤΙΚΑ

εν θάταν υπερβολή να πούμε ότι ο χωρισμός, σε πνευματικά και βιοτικά, των προβλημάτων του ανθρώπου, δημιουργεί μια σχίζοφρενική κατάσταση, αληθινή τροχοπέδη στον κάθε πιστό και γενικά στην Εκκλησία. Τα προβλήματα του ανθρώπου είναι ενιαία, όπως και οι ανάγκες του. Τα βιοτικά αγαθά συντηρούν τον άνθρωπο στη ζωή και του εξασφαλίζουν ανθρώπινες συν